

TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİNİN GELİŞMESİNDE TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİNİN ROLÜ 1

Yazan :
ANNE ETHELYN MARKLEY
California Üniversitesi
Kütüphanecilik Profesörü

Çeviren :
NECMEDDİN SEFERCIOĞLU
Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi
Kütüphanecilik Kürsüsü Asistanı

Bu toplantıda sizinle birlikte olmamı istediğiniz ve sizlerle konuşmak fırsatını verdiğiniz için çok teşekkür ederim. Türkiye'ye ikinci defa gelmiş olmak, eski dostlukları yenilemek, yenilerini kazanmak, şimdi her biri kütüphanecilik mesleğinin faal görevlerinde olan eski öğrencilerimi görmek benim için gerçek bir zevk olmuştur. Evvelce bibliyografya ve kalaloğlarını kullanmak üzere sık sık geldiğim, mensupları daima lütfedici ve yardımsever olan Millî Kütüphane'ye tekrar gelmiş olmak da sevindiricidir.

Ankara'da geçirdiğim bu bir ay içinde kütüphanelerin, kendi hakları olduğu üzere, hayati eğitim kurumları olarak tanınmağa başladığını ve kütüphaneciliğin, Türk Kütüphaneciler Derneği'nin önderliğinde, diğer meslekler arasındaki özel yerini alabilecek duruma geldiğini gösteren belirtiler görmüş olmam umutlandırıcı olmuştur. Bu gözlemin şimdiki durumun çok toz pembe bir gözlikle görünüşü ithamına uğramaması için, her şeyden önce, vaad ile iş, yani meslek alanındaki gelişmenin şimdi içinde bulunduğumuz ilk safhaları ile bir gün ulaşmayı umduğumuz olgunluk, mükemmellik arasındaki ayrılığı tümüyle kavradığımı belirtmeliyim.

Türk kütüphanecileri tarafından, çoğu kendini bu işe adanmış kişilerin sürekli ve fedakârca çabası ile yirmi yılda başarılan ilerlemeden haklı olarak gururlanıyoruz. Fakat yirmi yıl bir mesleğin hayatında kısa bir süredir ve Türk kütüphaneciliği tam anlamıyla tanınmış olmaktan henüz uzaktır. Kütüphanecilerin ayhklarına bir göz atıvermek bu noktayı aydınlatmağa yeter. Ve henüz çözümlenmemiş başka meseleler vardır. Gelin bir kaçına değinelim :

Kütüphaneler henüz taşra bölgelerine yayılamamıştır. Meselâ Türkiye'de kırkbin kadar köy vardır, Kütüphaneler Genel Müdürlüğü nezaretinde ise dörtüyzden daha az kütüphane... Bu sözümüz her köyde bir kütüphane bulunması gerektiği anlamını taşımaz; fakat kütüphanelerin taşra halkına yararlı olmasında büyük bir eksikliğin bulunduğu ihtimalini ortaya koyar. İlk ve orta dereceli okulların pek azında kütüphane vardır ve gerçekte bunların hiç biri kütüphanecilik eğitimi görmüş bir kütüphanecinin yönetiminde değildir. Üniversite kütüphaneleri genellikle üniversite mensuplarının yararlanmasına ayrılmışlardır; fakat bu kullanım bile, ders kitap ve notları dışındaki kaynaklara başvurmaları öğrencilerden pek az istenildiği ve onlar buna pek az isteklendirildikleri için, sınırlı olmaktadır. Türkiye kütüphanelerinin % 10'undan daha azı evlerde okunmak üzere ödünç kitap verir; ödünç kitap verme için ayrılmış olan koleksiyonlardaki kitapları, genellikle, kalitesiz ve modası geçmiş eserlerdir. Kütüphane bütçeleri ya hiç durumundadır, ya da mevcut değildir. Bu görünüş ise, toz pembe olmaktan çok uzaktır.

1 TKD. Genel Merkezi adına, 5 Mayıs 1965 de, Millî Kütüphane'de veriler konferans.

Bugünkü konum bir soru şeklinde sunulacaktır: Türk Kütüphaneciler Derneği bu görünüşü aydınlığa kavuşturmak için neler yapabilir? Bu sorunun daha doğru bir deyişle söylenişi şudur: Türk Kütüphaneciler Derneğinin Türk Kütüphaneciliğinin gelişmesindeki rolü ne olabilir?

Bu sorunun Derneğin ilgilenebileceği üç çalışma alanına.. yâni, kütüphaneleri etkileyen hukuki meselelere, kütüphanelerin de yakından katılmaları gereken eğitim reformuna, kütüphane hizmetlerinin ve kütüphanelerin görevleri ile ilgili işlemlerin standartlarına.. ilişkin bazı yönleri üzerinde durmak istiyorum.

Kütüphaneciliğin saygı değer, bilimsel ve toplumsal yönden değerli bir meslek olduğuna inandığımı ve kütüphaneleri genel ilgiye uygun biçimde işletilmeleri ve bütün yurttaşlara eşitlik içinde, serbestçe yararlanma imkânı sağlamaları gereken eğitici ve vakti değerlendirici kuruluşlar olarak düşündüğümü daha başlangıçta belirtmeliyim.

Her mesleğin, iyiye doğru gidebilmek için, sağlam bir hukuki temele sahip bulunması gereklidir. Türkiye'de, maalesef, kütüphanelerin kullanılmasını ve büyümesini engellemek eğiliminde ve bundan dolayı da genel ilgiye karşıt olan yasalar vardır. Bunlardan biri, kütüphanesindeki kitapların güvenliğinden ve korunmasından kütüphaneciyi şahsan sorumlu tutan ve onu yitik kitapların bedelini ödemeye zorlayan yönetmeliktir. Böyle bir yasa, kamu malını her durumda en iyi şekilde korumaya çalışacak olan kütüphaneci için büyük bir haksızlık teşkil etmesi yanında, felsefe yönünden de dayanaksızdır. O, kitabı yalnız parayla ilgili bir değer işlemi gören bir mal sayıyor. Oysa, kitaplar haberleşme araçlarıdır; dünyadaki bilgi hazinelerinin anahtarlarıdır; yalnızca kullanıldıkları zaman değer kazanırlar. Kitapların kullanılmak üzere çalınmaları, yittikleri zaman bedelinin kütüphaneci tarafından ödenmesi gerektiği için kapalı bir kütüphane rafında, kilitli bir dolapta tutulmalarından daha iyidir. Ancak kütüphane rafları kilitsiz olduğu ve kitaplar serbestçe araştırma yapmak ve eve ödünç almak isteyen okuyucular için açık raflara yerleştirildiği zmandır ki, Türk kütüphaneleri eğitim alanındaki amaçlarını gerçekleştirmeye başlayacaklardır.

Türk kütüphanelerinin gelişmesini engelleyen diğer bir yasa çevirilerle ilgili telif hakları kanunudur. Türkiye, Uluslararası Telif Hakları Birliğinden ve son Bern Anlaşmasından daha çok 1896 Bern Sözleşmesine bağlanmak suretiyle, bir bakıma, kendi yazarlarını cezalandırıyor, kendi literatürünü ve kütüphanelerini fakirleştiriyor. 1896 sözleşmesi 10 yıldan eski bir kitabın bir başka ülkede, yayınlayanı yazara hisse ödemesine lüzum kalmadan, o ülkenin diline çevrilip yayınlanmasına izin veriyor. Bunun daha ucuza çıkar görünmesi sebebiyle Türk yayıncıları, hisse ödemeleri gereken çağdaş Türk yazarlarınınkinden daha çok eski yabancı kitapların çevirilerini yayınlamayı tercih ediyorlar. Bu, genç Türk yazarları için, kendi eserlerini yayınlama imkânını hemen hemen ortadan kaldırıyor. Telif Hakları Kanunu yenileninceye kadar, Türk okuyucuları kendi dillerinde, özel olarak kendileri için yazılmış kitaplardan mahrum kalacaklardır.

İyi Türkçe kitapların eksikliği, özellikle çocuk edebiyatı alanında dikkate değer bir durum göstermektedir. Ankaradaki herhangi bir kitabevine gidin ve Türkçe çocuk kitaplarına bir göz gezdiriniz. Çoğunun, yoğun bir durumda, seviyesiz ve kötü yabancı kitapların kısaltılmış birer çevirisi olduğunu göreceksiniz. Diğerleri ise, çocuklar için yazılmış, fakat onların okuma ilgi ve yeteneğine uymayan kitaplar olacaklardır. Burada, Doğan Kardeş yayınlarının, genellikle, Türkçe çocuk kitaplarının düşük seviyesine bir istisna teşkil ettiğini belirtmeliyim.

Herkesin çocuk kitabı yazabileceği ve gerçekten öte hiç bir şeyin olamayacağı düşüncesi yürürlükte görünüyor. İlk çocukluk devresi eğitimi üzerinde çalışan bir uzman, yakınlarda, çocuk edebiyatı ile ilgili bir kütüphaneci uzmandan bir ilkokul kütüphanesinde bulunan 150 kadar Türkçe çocuk kitabını değerlendirmesini istemişti. Bu 150 kitabın yalnızca 20 si o okuldaki yaş gruplarına giren çocuklar için uygun bulundu. Bu mesele, tabiidir ki, telif hakları reformundan da geniş alanlıdır; Öğretmen eğitimi meselesine de dokunur; fakat bu konumuz dışındadır. Düşünce göre, telif hakları kanununun yenileştirilmesinin, en az diğerleri kadar Türk çocuk kitabı yazarlarını da isteklendireceği ve modası geçmiş, kötü çevirilerin yerini yeni ve yeterli Türkçe kitapların almasına yardım edeceği şüphesizdir.

Türk hukukunda serbestliğe kavuşturulması gerekli diğer bir alan yayıncılığidir. Bu konuda, büyük yayıncılara yüklenen vergilerin cesaretli ve hayal gücüne dayanan yayınları baltalamak eğiliminde olduğunu söylemekle yetineceğim. Kitap yayıncılarına, pahalı ve zarara uğrama tehlikesi olan bir iştir; yalnız büyük ve mali gücü yerinde bir kuruluş bu konuda yatırım yapabilir. Bugünkü durumda Türkiye'deki büyük yayıncılar yalnızca aşırı derecede yüklü vergilerin konusu değildir; fazla olarak, ticari basımevlerine, gazete yayıncılarına, vb.. elverişli imkânlar sağlayan Sınai Kalkınma Bankası'ndan ödünç alma imkânından da, yasalar elvermediği için yoksundurlar. Açıkcası, kitap yayıncıları, Türk kütüphane ve okullarını şiddetle ihtiyaç duydukları edebî ve bilgi veren malzeme çeşitleri ile besleyebilmek için, kanunî reform yoluyla gerçekleştirilecek bazı yardımlara muhtaçtırlar.

Şimdi siz bana «Hukukî meselelerle ilgili olarak konuştuğularınızın Türk Kütüphaneciler Derneği ile ilgisi ne?» diye sorabilirsiniz. Cevap, Derneğin kanun koyma hareketinin yaratılmasında bir varlık olarak ortaya çıkabilme gücünde gizlidir. Burada bir örnek vereyim :

Benim Eyaletimde, California Kütüphaneciler Derneği bir hukuk komitesine sahiptir. Bu komitenin amacı, her yönde kütüphane çalışmalarını etkilemek üzere getirilen bütün kanun tasarıları üzerinde, Eyalet Temsilciler Meclisi ve Kongresinden önce, uyanık bir göz olarak hareket etmektir. Bu kanun tasarıları kitapların posta ücretleri, sansür, kitap kâğıdı fiyatları, telif hakları, genel dokümanların dağıtılması veya kütüphanenin işlemesi yönünden önemli her şey olabilir. Komite, üyelere, çoğaltılmış bültenler halinde, rapor gönderir. Bu rapor, teklif edilen kanunun mahiyetini, teklifi desteklemek mi, yoksa ona karşı olmak mı gerektiğini, tasarının adı ve numarasını, Temsilciler Meclisi ve Kongre üyelerinin tasarı hakkındaki düşüncelerini verir; Derneğin bütün üyelerine, teklif edilen kanunun ilgi çeken kısımları üzerindeki dileklerini yazmayı telkin eder. Komitenin diğer önemli görevi, tasarılan kanuna biçim verecek ve ortaya koyacak, bunun Temsilciler Meclisi ve Kongreden geçmesini sağlayacak olan kanun koyucunun ilgisini çekerek kütüphanelerin işine yarayacak bir yasama hareketinin başlamasını desteklemektir. Amerikan Kütüphaneciler Derneği de, yalnız kütüphaneler için elverişli millî mahiyeteki kanun koyma hareketini teşvik amacıyla idame ettirdiği Washington Bürosu kanalıyla bu çeşit bir çalışmayı yürütür. Bu; Kütüphane Hizmetleri Kanunumuzun 1956 da nasıl çıkarıldığını gösterir. Kanunun kongreden çıkması bir çok yıllar almış, fakat bunun için harcanan zaman ve emeklerden daha değerli sonuçlar elde edilmiştir.

Türk Kütüphaneciler Derneği, kütüphaneler, kitap yayını, posta ücretleri, kitap satınalmaları ile ilgili uluslararası değiştirme kuralları, telif hakları kanunu, vb.. na dokunan bütün hukukî konular üzerinde çalışacak ve raporlar hazırlayacak bir komite kurarak Türkiye için büyük hizmetler görebilir. Bu şekilde özenle düzenlenmiş

eğitim reklamları, sözügeçer kütüphane dostları ve Derneğin üyelerince milletvekillerine ve senato üyelerine gönderilecek mektuplar aracılığı ile Dernek, şimdiki durumları ile kütüphane ve eğitim kalkınmasını köstekleyen kanunların düzeltilmesini sağlayabilir.

Türk Kütüphaneciler Derneğinin büyük hizmetler elebileceği diğer bir çalışma alanı yetişkinlerin eğitimine yardımdır. Bugün Türkiyede, gerçekleştirildiği zaman bütün eğitim kuruluşlarındaki kitapların okunuşunda artış olması sonucunu verecek olan bir eğitim reformuna doğru güçlü bir akımın bulunduğunu bildiğizden eminim. Ayrıca, Türkiye okullarındaki öğrenci sayısının, özellikle teknik okullarla bunların yüksek derecelilerinde, gelecek on yıl içinde yakın geçmiştekinden çok daha hızla artması beklenmektedir. Daha çok kitap okumak üzere öğrenciler yönünden yeni ortaya çıkan ihtiyaçlar ve bu ihtiyacı duyan öğrencilerin sayısındaki artış kütüphanelere büyük görevler yükleyecektir. Kütüphaneciler, kendilerini daha önceden hazırlamadıkları bir durumla karşı karşıya geleceklerdir ve vaki olacak yeni hizmet isteklerine karşılık vermeye muktedirdirler. Şimdi işe başlama zamanıdır.

Türk Kütüphaneciler Derneği, Türkiye'nin, eğer kalkınmak istiyorsa yapması gereken eğitim reformlarının gerçekleştirilmesine faal olarak katılabilir ve, bence, katılmalıdır. Dernek, Millî Eğitim Bakanlığı ve Kütüphaneler Genel Müdürlüğü ile işbirliği yollarını bulmak üzere bir Bağkurma komitesi kurabilir; öyle ki, kütüphane kalkınmasının eğitimle ilgili meseleleri böylece koordine edilebilsin.

Mesela, ilkokullardan meslekî ve teknik öğretim okullarına kadar, eğitimin bütün seviyeleri için olan ders kitaplarının yeniden yazılması ve ek kitaplarla desteklenmesi söz konusudur. Ek kitaplar, öğrenciler için, kütüphanelerde elde edilebilir olmalıdır. Kütüphanelerden yararlanmada öğrenci ve öğretmenlere yardımcı olmak, kitapları kataloglamak ve sınıflamak üzere yeni kütüphaneciler yetiştirilmelidir. Bu, haklı olarak, öğretmenlere bırakılamıyacak bir hizmettir. Kütüphanecileri, yüksek öğretim okulları kadar ilk ve orta öğretim okullarında ihtiyaç duyulacak her anda hizmete hazır görmek, hizmete hazır duruma getirmek, işbirliği halinde çalışması gereken Kütüphaneler Genel Müdürlüğü ile kütüphanecilik okullarına düşen ortak bir sorumluluk olacaktır. İş içinde yetiştirme amacıyla düzenlenecek yaz çalışmaları bu konuda alınacak ilk tedbir olabilir.

Daha fazla kitap ve göze-kulağa hitap eden malzeme sağlamayı zorunlu kılan başka kuvvet de hızla büyüyen «yeni okuyup yazma öğrenmişler» grubudur. Bildiğiniz gibi, Türkiye'de, Ordu Ümmilikten Kurtarma Programı çok başarılı sonuçlar vermiştir ve yalnızca bu programın metodunun askerî olmayan ümmilikten kurtarma programlarına da teşmili ve uygulanması beklenmektedir. Türkiye'de, ihtiyaç duydukları kitap, resim, afiş, film, vb. ile beslenmeleri gereken yeni okuma yazma öğrenmişlerin sayıları gittikçe artmaktadır. Tarım, hayvancılık, mekanik, çiftlik, köy ve kır hayatı ile ilgili önemli işler hakkındaki ve çocuklara mahsus kütüphane malzemesi, onlar için, şimdi halk kütüphanelerine gönderilen kitapların büyük bir kısmını teşkil eden tarihî ve kültürel kitaplardan daha faydalı olacaktır. Eğitim Alanında Bağkurma Komitesi, amacına, daha iyi bir kitap seçimi yoluyla halk kütüphaneleri muhteviyatının düzeltilmesi, ümmî ve ümmilikten henüz kurtulmuş kimselere yardımcı olabilecek malzemeyi dikkate alma işlerini dahil edebilir. Eğer «halk» kütüphaneleri ile «genel» kütüphaneler halka serbestçe yararlanabilecekleri şekilde açık tutulabilse ve okuyan kimselerin günlük ilgilerine karşılık veren kitaplarla ve okullarda kullanılan ders kitapları ile donatılsa idi, ülkenin eğitim yönünden ilerlemesi konusunda çok önemli bir adım atılmış olacaktı.

Derneğin Türk eğitim reformundaki rolü hakkında söylenebilecek başka şeyler de vardır, fakat vaktimiz izin vermiyor. Bu yüzden, şimdi ben, Derneğin öncü rolü oynayabileceği üç alandan, kütüphanelerin kendi bünyelerindeki gelişen fiziki imkânlar, hizmetler ve malzemelerle ilgili olan sonucusuna dönmek istiyorum.

Fiziki imkânlar yönünden nelere ihtiyaç duyulduğunu siz de benim kadar bilir-siniz. Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Almanya'daki harp sonrası kütüphane binalarını görmüş olanlarınız da, iyi plânlanmış, iyi ışıklandırılmış, iyi ısıtılmış ve iyi havalandırılmış bir yapının okuyucuyu nasıl çekebileceğini ve kütüphane hizmetle-rini nasıl yoluna koyabileceğini bilirler. Fakat bu yapılar özenle plânlanan birçok para ve yıllar istemektedirler. Bunlar henüz Türkiye için uzak şeyler olabilir; fakat Türkiye bunlara kavuşacaktır. Şimdilik, sahip bulunduğumuz kütüphanelerde sağla-nacak kış için daha yeterli ısıtma, daha iyi aydınlatma ve bir kaç rahat koltuk okuyucu için büyük bir nimet ve isteklendirme vesilesi olacaktır. Bu; belki de, bir dernekten daha çok fert olarak kütüphanecinin dikkatini çekmesi gereken bir me-seledir. Fakat bir Kütüphane Gereçleri Komitesi, zamanı gelince kullanılmak üzere, mimar ve plâncılara büyük yardımlar sağlayacak olan kütüphane aydınlatması, do-natım ve diğer imkânlarla ilgili standartlara ait bilgileri toplamada yararlı ola-bilir ve, herhalde, şimdiki durumu daha da iyiye götürebilir.

Ürgüp çevresinin hayali güçlü ve girişken kütüphanecisi tarafından geliştirilmiş olan gezici kütüphane sistemi Türk kütüphanecileri için gurur, çevre halkı için de büyük bir hizmet kaynağı olmuştur. Türkiyede gezici kütüphane servisleri kurmak üzere girişilmiş başka teşebbüsler de vardır; fakat, ihtiyaç yapılanlardan daha faz-ladır. Eğer Dernek, şimdi bu hizmetlerin verilmediği bir bölgede bir gezici kütüp-hane gösterisi düzenleyebilirse, bu, gelecekteki gelişmeler için bir örnek niteliği ka-zanacaktır. Başka bir ülkeden, Birleşmiş Milletlere başvurma ve bir «book.mobil - kitap arabası» satınalmak ve donatmak için para isteme yoluyla elde edilen basit bir araçla, tek kişi tarafından yönetilen bir gezici kütüphane hizmetini teşkilâtlandırın becerikli bir kadın tanıyım. Kadının bu dileği yerine getirildi. Kendisi, Eğitim Ba-kanlığının Kütüphaneler Dairesinden kitap temin etti ve kendi yaşadığı şehir mer-keze olmak üzere, 30 mil (48 km.) yarıçapındaki bir daire içinde kalan kasabalara aylık kütüphane hizmetleri vermeğe başladı. Kasabalarda kurduğu «igreti kütüp-hane» leri az bir parayla veya ücretsiz olarak günde bir kaç saat açık tutan kadın-lar buldu ve onlara görevlerini öğretti. Bunların küçük ödeneği ve kitap arabası şo-förünün ücreti Eğitim Bakanlığı tarafından veriliyordu. Bu, her hangi bir tipte pek az kütüphanesi olan ve kütüphanecilik eğitiminden mahrum bir ülkede rastlanabilen nadir bir durumdur. Konulan para az, fakat kütüphane hizmetleri düşüncesine ge-tirilen tasarlama gücünün ve yapılan ithafın faydası heybetli olmuştur.

Bugün değineceğim son husus doğrudan doğruya kütüphane ile ilgilidir ve, ben-ce, ancak Türk Kütüphaneciler Derneğinin işi olabilir. Bu, standartların geliştiril-mesi işidir. Sözümlüz yalnız okul ve halk kütüphanelerinin hizmet standartlarını de-ğil, fakat kütüphane işlemlerinde kullanılan standard malzeme de kapsar. Ancak başarılarımızı ölçebileceğimiz standartlar yerine başarıya götüren standartlar bul-mak yoluyla ilerlediğimizden emin olabiliriz.

Kütüphane standartları elbette ki ferdler tarafından tesis edilemez. Onlar or-tak tartışmalar ve ortak gayret sonucu elde edilmelidirler. Bu yolla, Amerikan Kü-tüphaneciler Derneğinin değişik bölümleri ve bağlı kuruluşları, ilkten lise ve üni-versite kütüphanelerine kadar her seviyedeki okul kütüphaneleri için standard lis-teleri geliştirmiş ve yayınlamışlardır. Bu belgeler Kütüphanecilik Bölümü Kütüpha-

nesinden elde edilebilir. Ben bu standartların Türk kütüphanelerine de adapte edilmesi zorunluluğunu telkin etmek istemiyorum; fakat onlar, geliştirilecek standartlar için, meselâ bir İlkokul Kütüphaneleri Standartları Komitesini, bir işletme metodu ve bir kütüphane malzemeleri ve servisleri listesi ile destekleyebilirler.

Kütüphane işlemleri için olan standartlar hizmet standartları kadar önemlidir. Standard işlemin en hayati olduğu belirli hizmet alanlarında; biri kataloglama ve sınıflama'dır. Yayınlarının bibliyografik kontrolünü sağlamayı uman bir ülke için, kataloglama ve bibliyografya işlerinde standard bir kurallar kitabı kullanılması kesin bir zorunluktur. Son yıllarda bir Uluslararası Kataloglama İlkeleri kitabı meydana getirilmesi yolunda, Kütüphane Dernekleri Uluslararası Federasyonu tarafından organize edilen bir çaba mevcuttur. Hepinizin 1961 yılında Paris'te toplanan IFLA Kataloglama İlkeleri Uluslararası Konferansı'nca çıkarılan rapordan haberi olduğunuzdan eminim. O konferansta Türkiye de temsil ediliyordu ve ön rapor Türkçeye çevirtilerek Dernekçe yayınlanmıştır. O toplantıda temsil edilen birçok ülkeler, şimdi kendi kurallarını gözden geçirme veya Paris ilkelerine uygun yenilerini hazırlama yolundadırlar. Bu ilkeler, yalnız fiş üzerindeki kayıtlarla ilgilidir; Batı dünyasının her yerinde bütünüyle benzer şekilde olan ve bibliyografik kayıtların yerlerini etkilemeyen niteleyici kataloglama ile ilgili kurallar onlara dahil değildir.

Ben yalnız bir Türk Kataloglama kuralları kitabı Millî Kütüphane'ninki olduğunu biliyorum; fakat bana başka kurallar da bulunduğu söylendi. Bir ülkede bir kaç değişik kataloglama kuralları kitabının kullanılması bibliyografik bilgilerin geliştirilmesini ve yardımcı bibliyografya hizmetlerinin gelişmesini ciddi şekilde engelleyen bir rol oynayabilir.

Eğer kataloglama uygulamasında yurd çapında standartlar bulunsa idi, şimdi Bibliyografya Enstitüsünce başarılan mükemmel hizmet, bütün kütüphanelere dağıtılmak üzere hazırlanacak Türkçe kütüphane malzemelerinin basılı fişleri aracılığı ile, merkezileştirilmiş kataloglama hizmetlerini sağlamak bakımından, daha faydalı şekilde geliştirilebilirdi. Yahut ta, yayıncılarla her kitabın içine onun katalog fişlerinin de eklenmesi hususunda anlaşmalar yapılabilirdi. Bibliyografik hizmetlerdeki yayılmanın standartlaştırılması Türk Kütüphaneciler Derneğinin başlıca görevi olmalıdır. Paris ilkelerinin ışığı altında kataloglama kurallarını ahenkleştirmek ve onlardan tek tipte bir kataloglama kuralları kitabı elde etmek, karşılaştırmalı, basit bir iş olacaktır.

Sınıflamanın standartlaştırılması başka bir önemli meseledir ve benzer tipteki okuyucuya hizmet eden benzer amaç ve büyüklükteki kütüphaneler tarafından en iyi şekilde savunulabilir. Bu, burada tartışmamayı tercih ettiğim bir husustur; fakat Türk kütüphaneleri için elverişli sınıflama sistem ve planları meselesi, elbette ki Derneğin çalışma konuları içinde sayılması gereken bir meseledir. Sınıflama işi aslâ bitirilemez ve sınıflama planları üzerinde, onları son günlerdeki durumda tutmak için, daima çalışılmalıdır. Bu iş, işbirliğine dayanan bir teşebbüs olmalı ve derlemeden yararlanan bir kütüphanede, ideal şekliyle Millî Kütüphane'de merkezleştirilmelidir.

Söylediklerimi özetlemek gerekirse; Türk Kütüphaneciler Derneği'nin Türkiye'nin eğitim kalkınmasındaki sorumluluğu olarak düşündüğüm üç çalışma alanına işaret etmeyi denedim. Bunlar: 1) Kütüphaneye giriş özgürlüğünü, telif hakları yasa-sının modernleştirilmesini sağlayacak hukuki reformları destekleme, 2) Eğitim sistemi reformunun ortaya koyacağı ihtiyaçları ve sayısı hızla büyüyen eğitim kuruluşları mensuplarının okuma isteklerini karşılamada Millî Eğitim Bakanlığı ile işbirliği:

3) Kütüphane yapı ve imkânlarının ıslâhı, okul ve halk kütüphanelerinin hizmet ve teşkilâtı için standartlar geliştirilmesi, bibliyografya hizmetlerini şümullendirmek ve merkezileştirilmiş bir kataloglama hizmetini geliştirmek amacıyla kataloglama kurallarının standardlaştırılması.

Sözlerimi, bu teklifleri büyük bir açık gönüllükle ve samimi arkadaşlık duyguları içinde sunduğumu belirterek bitirmek istiyorum. Aynı şeyleri, bir çok başka ülkede ve kendi yurdumun bir çok yerlerinde tekrarlıyabilirim. Kütüphaneciliğin Türkiyedeki gelişmesine derin ve sebatlı bir ilgi duyuyorum ve bu konuda, başara-bileceğim her konuda yardımcı olmak istiyorum. Eğer konuşmalarımın herhangi bir yerinde fazla tenkid eder görünmüşsem, bunların yerme amacına değil, Türk kütüphanelerini Türk halkına hizmetin en yüksek seviyesine ulaşmış görmek istediğine dayandığını anhyacağınızı umarım.